

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Обраћање на презентацији
Извештаја о инфлацији – фебруар 2019.

Никола Драгашевић, генерални директор
Сектор за монетарне и девизне операције

Београд, 13. фебруар 2019.

Даме и господа, поштовани представници медија, драге колеге,

У амбијенту појачане неизвесности у међународном окружењу, која је нарочито била изражена крајем претходне и почетком текуће године, Народна банка Србије је успела да одржи стабилност на домаћем финансијском тржишту.

С пуном пажњом анализирамо глобална кретања и настојимо да у сваком тренутку проценимо потенцијалне ефекте на прилике у Србији. Предан и проактиван приступ, који Народна банка Србије примењује током последњих шест година, показао се адекватним за очување равнотеже на домаћем тржишту, уз повећање отпорности на евентуалне међународне шокове.

Сумарно посматрано, кретања на девизном тржишту су током 2018. године била релативно стабилна. Томе је у значајној мери допринела и Народна банка Србије, реагујући правовремено, углавном на апрецијацијске притиске, присутне у већем делу године. Притисци ка јачању динара према еврџу представљају наставак апрецијацијског тренда, који је присутан од априла 2017, и структурног су карактера.

Јачање домаће валуте током претходне две године резултат је добрих показатеља домаће економије и позитивних перспектива за њен даљи раст и развој. Већи прилив девиза остварен је по различитим основама – попут страних директних инвестиција и улагања међународних инвеститора у дугорочне динарске обвезнице Републике Србије. Такође, на апрецијацијске притиске утицао је и раст дознака из иностранства, као и повећан прилив девиза по основу туризма.

Поткрепљено подацима, то изгледа овако – у 2018. години, нето тражња домаћих предузећа за девизама била је за готово 13% нижа у односу на претходну, нето тражња нерезидената смањена је за трећину (34%), док је повећана понуда била изражена у делу стране готовине (за 13,6%) и коришћења картица страних туриста у Србији (+7,5%) – оба фактора указују на повећан прилив девиза од туризма. Све наведено довело је до тога да понуда девиза на домаћем тржишту буде већа од тражње за њима за преко 1,5 милијарди евра.

Реагујући на појачане апрецијацијске притиске током 2018. године, Народна банка Србије је у нето износу купила 1.580 милиона евра. Посматрано од априла 2017. године па све до краја 2018, Народна банка Србије је својим интервенцијама допринела повећању девизних резерви за 2,7 милијарди евра, оснажујући на тај начин отпорност домаће економије на потенцијалне шокове из међународног окружења.

Почетак године је већ традиционално волатилан на међународним тржиштима. Највеће светске економије и међународне организације размишљају о ревидирању пројекција раста наниже, што је нарочито изражено у зони евра. Трговинске тензије су још увек присутне, мада последњих дана има назнака да би договор између САД и Кине могао да буде постигнут. Неизвесност је везана и за питања око Брегзита, а сада је већ извесно да ће процес нормализације монетарних политика Система федералних резерви и Европске централне банке бити спорији од претходно најављеног.

Неизвесност из међународног окружења није се рефлектовала на домаћем тржишту, што указује на дугорочну оријентисаност инвеститора у српске динарске обвезнице и њихово поверење у одрживост добрих резултата српске економије. **О томе сведочи и јучерашњи**

извештај реномиране финансијске институције JP Morgan, који истиче дугорочне динарске обвезнице као веома повољну инвестициону алтернативу и даје препоруке за улагање.

У јануару 2019. године дошло је до појаве повремених депрецијацијских притисака, који су уобичајени за овај део године. Динар је ослабио за 0,2% у односу на евро, а Народна банка Србије је интервенисала продајом 130 милиона евра с циљем ублажавања прекомерних краткорочних осцилација девизног курса. Овде је реч о уобичајеном обрасцу који се може уочити почетком сваке године и који је резултат – сезонски повећане тражње домаћих предузећа за девизама, а у амбијенту, такође сезонски, слабије понуде ефективног страног новца. О јасној сезоналности депрецијацијских притисака током јануара говоре и подаци из претходних година. Тако је, на пример, у јануару 2017. године динар ослабио за 0,4%, а Народна банка Србије је продала 225 милиона евра, док је у јануару 2018. године депрецијација износила 0,2%, а девизне интервенције на страни продаје 180 милиона евра.

Већ последњих неколико дана, уравнотежена понуда и тражња за девизама, као и улагање страних инвеститора у динарске обвезнице Републике Србије, довеле су до поновних депрецијацијских притисака, односно јачања динара на домаћем девизном тржишту.

Очекујемо да ће се повољне тенденције, које су утицале на остварење релативно стабилних кретања на девизном тржишту, наставити и у наредном периоду.

Да делујемо проактивно на свим сегментима домаћег финансијског тржишта, показале су и две додатне аукције девизних свопова, које је Народна банка Србије организовала крајем прошлог и у првој половини овог месеца.

У амбијенту привремено смањених вишкова динарске ликвидности, а с циљем да обезбеди наставак несметаног функционисања новчаног тржишта, гувернер је донео одлуку да се 28. јануара 2019. организује прва додатна девизна своп аукција. Овом своп аукцијом Народна банка Србије је банкама, на рок од две недеље, обезбедила потребну динарску ликвидност, узимајући притом девизна средства банака као „коллатерал”.

Овиме је искоришћен један од уобичајених инструмената који стоје на располагању за регулисање динарске и девизне ликвидности банкарског сектора и чија је употреба оптимална у ситуацијама привременог смањења вишкова динарске ликвидности.

На овај начин спречена је и могућност потенцијалне сегментације новчаног тржишта, у којој би евентуална концентрација вишкова ликвидности код свега неколико банака могла да доведе до значајнијег раста тржишних каматних стопа.

Већ прва додатна своп аукција остварила је свој циљ. Побољшана је ликвидност банкарског сектора и обезбеђен наставак несметаног функционисања међубанкарског новчаног тржишта. Ову, можемо рећи историјску активност Народне банке Србије на новчаном тржишту, препознали су, исправно разумели и веома позитивно оценили сви учесници који прате тржишна кретања – од банака и значајних инвеститора све до угледних аналитичара.

Како би омогућила да се банкарски сектор постепено прилагоди ситуацији побољшане ликвидности на новчаном тржишту, а имајући у виду доспеће претходне додатне своп аукције, Народна банка Србије је пре два дана организовала другу додатну своп аукцију, с нижом реализацијом него на претходној аукцији.

У амбијенту и даље присутног структурног вишка динарске ликвидности у банкарском сектору, реверзне репо аукције остају главни инструмент за регулисање ликвидности банака, као и давање сигналног става о монетарној политици и кретању краткорочних каматних стопа на тржишту.

Народна банка Србије ће и даље пажљиво пратити и анализирати кретања на домаћем финансијском тржишту и по потреби реаговати расположивим инструментима како би обезбедила наставак несметаног функционисања тог тржишта.

Захваљујем вам на пажњи и стојим на располагању за сва додатна питања.